

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 31ης Μαΐου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Έλεγχοι ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή εξέρχονται από αυτή – Κανονισμός (ΕΚ) 1889/2005 – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 63 ΣΛΕΕ – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων – Υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος μεταφέρει στις αποσκευές του σημαντικό ποσό ρευστών διαθεσίμων το οποίο δεν έχει δηλώσει – Υποχρέωση δηλώσεως του ποσού αυτού κατά την έξοδο από το ισπανικό έδαφος – Κυρώσεις – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-190/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal Superior de Justicia de Madrid (εφετείο Μαδρίτης, Ισπανία) με απόφαση της 5ης Απριλίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Απριλίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Lu Zheng

κατά

Ministerio de Economía y Competitividad,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, C.G. Fernlund (εισηγητή), A. Arabadzjev, S. Rodin και E. Regan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Gavela Lloris,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον P. Cottin και την M. Jacobs,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Κ. Μπόσκοβιτς και από τις Ε. Ζήση και Α. Δημητρακοπούλου,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους P. Arenas και M. Wasmeier,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1889/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα (ΕΕ 2005, L 309, σ. 9).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Lu Zheng και του Ministerio de Economía y Competitividad (Υπουργείου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας, Ισπανία) σχετικά με το πρόστιμο που επιβλήθηκε στον πρώτο λόγω παραβάσεως της υποχρεώσεως να δηλώσει, κατά την έξοδο από το ισπανικό έδαφος, ορισμένα ποσά ρευστών διαθεσίμων τα οποία μετέφερε.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2 και 3 του κανονισμού 1889/2005 έχουν ως εξής:
 - «(2) Η εισαγωγή των προϊόντων παράνομων δραστηριοτήτων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και η επένδυσή τους μετά τη νομιμοποίηση παραβιάζουν την υγιή και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, η οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες [(ΕΕ 1991, L 166, σ. 77)], θέσπισε κοινοτικό μηχανισμό για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την παρακολούθηση των συναλλαγών μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων τύπων επαγγελματιών. Επειδή υπάρχει κίνδυνος η εφαρμογή του μηχανισμού αυτού να οδηγήσει σε αύξηση των κινήσεων ρευστών διαθεσίμων για παράνομους σκοπούς, η οδηγία [91/308] θα πρέπει να συμπληρωθεί με σύστημα ελέγχου των ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα.
 - (3) Επί του παρόντος μόνο μερικά κράτη μέλη εφαρμόζουν, δυνάμει της εθνικής τους νομοθεσίας, τέτοια συστήματα ελέγχου. Η ανομοιογένεια της νομοθεσίας παραβιάζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Συνεπώς, είναι ανάγκη να εναρμονιστούν τα βασικά στοιχεία σε κοινοτικό επίπεδο ώστε να εξασφαλιστεί ισοδύναμο επίπεδο ελέγχου των κινήσεων ρευστών διαθεσίμων που διέρχονται τα σύνορα της Κοινότητας. Ωστόσο, η εναρμόνιση αυτή δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να εφαρμόζουν, σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατάξεις της συνθήκης, εθνικούς ελέγχους στις κινήσεις ρευστών διαθεσίμων εντός της Κοινότητας.»
- 4 Το άρθρο 1 του ως άνω κανονισμού έχει ως εξής:
 - «1. Ο παρών κανονισμός συμπληρώνει τις διατάξεις της οδηγίας [91/308] ως προς τις συναλλαγές μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επαγγελματιών θεσπίζοντας εναρμονισμένους κανόνες για τον έλεγχο, από τις αρμόδιες αρχές, των ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα.

2. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τα εθνικά μέτρα ελέγχου των ρευστών διαθεσίμων εντός της Κοινότητας εφόσον τα μέτρα αυτά λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο [65 ΣΛΕΕ].»

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Κάθε φυσικό πρόσωπο που εισέρχεται ή εξέρχεται από την Κοινότητα και μεταφέρει ρευστά διαθέσιμα αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 10 000 ευρώ δηλώνει το εν λόγω ποσό στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μέσω των οποίων εισέρχεται ή εξέρχεται από την Κοινότητα, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η υποχρέωση δήλωσης δεν έχει εκπληρωθεί εάν η παρεχόμενη πληροφορία είναι ανακριβής ή ελλιπής.»

6 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει κυρώσεις για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς την υποχρέωση δήλωσης η οποία προβλέπεται στο άρθρο 3. Οι κυρώσεις αυτές είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Το ισπανικό δίκαιο

7 Από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο ν, και του άρθρου 34 του Ley 10/2010 de prevención del blanqueo de capitales y de la financiación del terrorismo (νόμου 10/2010 για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας), της 28ης Απριλίου 2010 (BOE αριθ. 103, της 29ης Απριλίου 2010), προκύπτει ότι τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στην εθνική επικράτεια ή εξέρχονται από αυτή με μέσα πληρωμής αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 10 000 ευρώ υποχρεούνται να υποβάλλουν προηγούμενη δήλωση η οποία περιέχει ακριβή στοιχεία όσον αφορά τον κομιστή, τον κύριο, τον αποδέκτη, το ποσό, τη φύση, την προέλευση, τη σκοπούμενη χρήση, τη διαδρομή και το μεταφορικό μέσο των μέσων πληρωμής.

8 Το άρθρο 35, παράγραφος 2, του ως άνω νόμου προβλέπει ότι η μη υποβολή δηλώσεως, όταν αυτή είναι υποχρεωτική, ή η ανακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων, εφόσον μπορεί να θεωρηθεί ως ιδιαιτέρως σημαντική, επάγεται την κατάσχεση από τους αρμόδιους τελωνειακούς ή αστυνομικούς υπαλλήλους του συνόλου των ανευρεθέντων μέσων πληρωμής πλην ενός ελαχίστου απαραίτητου για τη διαβίωση ποσού.

9 Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, στοιχείο α', του νόμου 10/2010, η αθέτηση της εν λόγω υποχρέωσης δηλώσεως συνιστά σοβαρή παράβαση, που τιμωρείται, δυνάμει του άρθρου 57, παράγραφος 3, του ως άνω νόμου, με πρόστιμο ύψους τουλάχιστον 600 ευρώ, το οποίο μπορεί να ανέλθει κατ' ανώτατο όριο στο διπλάσιο της αξίας του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων.

10 Το άρθρο 59, παράγραφος 3, του εν λόγω νόμου έχει ως εξής:

«Για να καθοριστεί η κύρωση που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως της κατά το άρθρο 34 υποχρέωσης δηλώσεως, οι ακόλουθες περιστάσεις θεωρούνται ως επιβαρυντικές:

a) το ιδιαιτέρως μεγάλο ύψος του μετακινηθέντος ποσού· σε κάθε περίπτωση θεωρείται ως ποσό ιδιαιτέρως μεγάλου ύψους ποσό ίσο με το διπλάσιο του ορίου που προβλέπεται για την υποχρέωση δηλώσεως·

b) η μη τεκμηρίωση της νόμιμης προελεύσεως των μέσων πληρωμής·

c) η αναντιστοιχία της δραστηριότητας που ασκεί ο ενδιαφερόμενος με το μετακινηθέν ποσό·

- d) το γεγονός ότι τα μέσα πληρωμής ευρίσκονται σε χώρο ή σε συνθήκες που καταδεικνύουν σαφή πρόθεση αποκρύψεώς τους
- e) η επιβολή στον ενδιαφερόμενο, κατά τα πέντε τελευταία έτη, οριστικών διοικητικών κυρώσεων λόγω παραβάσεως της υποχρέωσης δηλώσεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Στις 10 Αυγούστου 2014, ο L. Zheng, Κινέζος υπήκοος, παρέδωσε τις αποσκευές του στο αεροδρόμιο της Γκραν Κανάρια (Ισπανία) για μια πτήση η οποία είχε ως προορισμό το Χονγκ Κονγκ (Κίνα), με ενδιάμεσους σταθμούς στη Μαδρίτη (Ισπανία) και στο Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες).
- 12 Σε έλεγχο που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της παραμονής στο αεροδρόμιο Madrid-Barajas ως ενδιάμεσο σταθμό, διαπιστώθηκε ότι οι αποσκευές του L. Zheng περιείχαν ποσό ρευστών διαθεσίμων ύψους 92 900 ευρώ, το οποίο αυτός δεν είχε δηλώσει, κατά παράβαση της υποχρέωσης του άρθρου 34 του νόμου 10/2010.
- 13 Το ως άνω ποσό ρευστών διαθεσίμων κατασχέθηκε πλην του ποσού των 1 000 ευρώ που αντιστοιχούσε στο κατά το άρθρο 35, παράγραφος 2, του νόμου αυτού ελάχιστο απαραίτητο για τη διαβίωση ποσό.
- 14 Στις 15 Απριλίου 2015, ο Secretario General del Tesoro y Política Financiera (γενικός γραμματέας Δημοσίου Ταμείου και Δημοσιονομικής Πολιτικής, Ισπανία), που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας, επέβαλε στον L. Zheng διοικητικό πρόστιμο ύψους 91 900 ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη ως επιβαρυντικές περιστάσεις το ιδιαίτερος μεγάλο ύψος του μη δηλωθέντος ποσού, τη μη τεκμηρίωση της νόμιμης προελεύσεως των ρευστών διαθεσίμων, τον ανακόλουθο χαρακτήρα των δηλώσεων του ενδιαφερομένου σχετικά με την επαγγελματική του δραστηριότητα και το γεγονός ότι τα ρευστά διαθέσιμα ευρίσκονταν σε σημείο τέτοιο που καταδείκνυε πρόθεση αποκρύψεώς τους.
- 15 Ο L. Zheng άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή κατά της αποφάσεως που του επέβαλλε το πρόστιμο ζητώντας είτε την ακύρωσή της είτε την επιβολή κυρώσεως ελάχιστου ύψους, είτε την επιβολή κυρώσεως που να τελεί σε αναλογία προς τη διαπραχθείσα παράβαση. Συναφώς, επικαλείται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά κατ' ουσίαν ότι, παρ' όλων που τα επίμαχα στην κύρια δίκη ρευστά διαθέσιμα παρέμειναν στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο L. Zheng υπείχε την προβλεπόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1889/2005 υποχρέωση δηλώσεως, δεδομένου ότι, πριν από την άφιξή του στο κινεζικό έδαφος, δεν μπορούσε να έχει πρόσβαση στα χρήματα που ευρίσκονταν στις αποσκευές του τις οποίες είχε παραδώσει στο αεροδρόμιο της Γκραν Κανάρια.
- 17 Δεδομένης της ερμηνείας την οποία έδωσε το Δικαστήριο στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού στην απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Chmielewski (C-255/14, EU:C:2015:475), το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο της διατάξεως αυτής και ως προς το κατά πόσο συμβιβάζονται προς αυτή ορισμένα σημεία της εθνικής νομοθεσίας που επιβάλλουν κυρώσεις λόγω παραβάσεως της υποχρέωσης προς δήλωση των κινήσεων ρευστών διαθεσίμων.

- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunal Superior de Justicia de Madrid (εφετείο Μαδρίτης, Ισπανία) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού [1889/2005] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει, για τον κολασμό της παραβάσεως της κατά το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού υποχρεώσεως δηλώσεως, την επιβολή προστίμου το οποίο μπορεί να ανέλθει έως το διπλάσιο της αξίας των χρησιμοποιηθέντων μέσων πληρωμής;
 - 2) Πρέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού [1889/2005] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ως επιβαρυντικές περιστάσεις για την παράβαση της υποχρεώσεως δηλώσεως τη μη τεκμηρίωση της νόμιμης προελεύσεως των μέσων πληρωμής και την αναντιστοιχία της ασκούμενης από τον ενδιαφερόμενο δραστηριότητας [με το μετακινηθέν ποσό];
 - 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα δύο προηγούμενα ερωτήματα, πρέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού [1889/2005] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η επιβολή χρηματικής κυρώσεως η οποία, ανεξαρτήτως του ύψους του μετακινηθέντος ποσού, μπορεί να ανέλθει στο 25 % των μη δηλωθέντων ρευστών διαθεσίμων πληροί την απαίτηση περί αναλογικότητας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού του πρώτου ερωτήματος

- 19 Η Ισπανική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό του πρώτου ερωτήματος με το σκεπτικό ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη πρόστιμο είναι χαμηλότερο από το μη δηλωθέν ποσό ρευστών διαθεσίμων και επομένως απέχει πολύ από το διπλάσιο του ποσού αυτού. Συνεπώς, η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 20 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι εναπόκειται αποκλειστικώς στον εθνικό δικαστή, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Επομένως, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία ή το κύρος κανόνα δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να αποφανθεί (απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ., C-62/14, EU:C:2015:400, σκέψη 24).
- 21 Συνεπώς, υπέρ των ερωτημάτων που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας. Η άρνηση του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος υποβληθέντος από εθνικό δικαστήριο είναι δυνατή μόνον αν προκύπτει προδήλως ότι η αιτούμενη ερμηνεία ή εκτίμηση του κύρους κανόνα δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το ζήτημα είναι υποθετικής φύσεως ή επίσης όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ., C-62/14, EU:C:2015:400, σκέψη 25).
- 22 Εν προκειμένω, η Ισπανική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία επιτρέπει την επιβολή προστίμου το οποίο ανέρχεται έως το διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τη σκέψη 9 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 57, παράγραφος 3, του νόμου 10/2010 προβλέπει ότι παράβαση της

υποχρέωσης δηλώσεως, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, τιμωρείται με πρόστιμο ύψους τουλάχιστον 600 ευρώ, το οποίο μπορεί να ανέλθει κατ' ανώτατο όριο στο διπλάσιο της αξίας του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων.

- 23 Μολονότι είναι αληθές ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη πρόστιμο δεν ανέρχεται στο μέγιστο ποσό που επιτρέπει η ως άνω νομοθεσία, εντούτοις το ύψος του προστίμου αυτού επιμετρήθηκε κατ' εφαρμογήν της εν λόγω νομοθεσίας, λαμβανομένου υπόψη του προβλεπόμενου σε αυτή μέγιστου ποσού.
- 24 Επομένως, δεν είναι πρόδηλο ότι το πρώτο ερώτημα έχει υποθετικό χαρακτήρα ή είναι άσχετο με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το ερώτημα αυτό πρέπει να κριθεί παραδεκτό.

Επί του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 26 Το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1889/2005 και ειδικότερα το ζήτημα αν η διάταξη αυτή αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι η παράβαση της υποχρέωσης προς δήλωση σημαντικών ποσών ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται στο έδαφος ή εξέρχονται από το έδαφος του κράτους αυτού τιμωρείται με πρόστιμο το οποίο επιμετράται κατά συνεκτίμηση ορισμένων επιβαρυντικών περιστάσεων και το οποίο μπορεί να ανέλθει έως το διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού.
- 27 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στον εθνικό δικαστή μια χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επιλύσεως της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί. Επιπλέον, το Δικαστήριο ενδέχεται να χρειαστεί να λάβει υπόψη του κανόνες του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε ο εθνικός δικαστής με το ερώτημά του (απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2016, Μ. και S., C-303/15, EU:C:2016:771, σκέψη 16 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο εκκινεί από την παραδοχή ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη κίνηση ρευστών διαθεσίμων πρέπει να θεωρηθεί ως έξοδος από την Ένωση, δεδομένου ότι ο L. Zheng δεν μπορούσε, πριν από την άφιξή του στην Κίνα, να έχει πρόσβαση στα χρήματα που ευρίσκονταν στη βαλίτσα του την οποία είχε παραδώσει στο αεροδρόμιο της Γκραν Κανάρια.
- 29 Υπενθυμίζεται στο πλαίσιο αυτό ότι τη διαλαμβανόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1889/2005 υποχρέωση δηλώσεως υπέχουν μόνο τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στην Ένωση ή εξέρχονται από αυτή με ρευστά διαθέσιμα ύψους τουλάχιστον 10 000 ευρώ. Εξάλλου, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η προβλεπόμενη από τον κανονισμό αυτό δήλωση πρέπει να πραγματοποιείται από το ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο προς τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μέσω των οποίων εισέρχεται στην Ένωση ή εξέρχεται από αυτήν.
- 30 Μολονότι ο εν λόγω κανονισμός δεν ορίζει την έννοια του «φυσικού προσώπου που εισέρχεται [στην Ένωση] ή εξέρχεται [από αυτήν]», το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι η έννοια αυτή δεν παρουσιάζει αμφισημία και πρέπει να γίνεται αντιληπτή υπό τη συνήθη σημασία της, ήτοι ως αναφερόμενη στη μετακίνηση φυσικού προσώπου από τόπο ευρισκόμενο εκτός του εδάφους της Ένωσης προς τόπο

ευρισκόμενο εντός του εδάφους αυτού ή από τον τελευταίο αυτό τόπο προς τόπο εκτός του εδάφους της Ένωσης (απόφαση της 4ης Μαΐου 2017, El Dakkak και Intercontinental, C-17/16, EU:C:2017:341, σκέψεις 19 έως 21).

- 31 Συνεπώς, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1889/2005 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, όπως ο L. Zheng, εξέρχεται φυσικώς από την Ένωση με ρευστά διαθέσιμα ύψους τουλάχιστον 10 000 ευρώ υποχρεούται να δηλώσει το ποσό που μεταφέρει στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους μέσω του οποίου το πρόσωπο αυτό εξέρχεται φυσικώς από την Ένωση.
- 32 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο L. Zheng επρόκειτο να εξέλθει από το έδαφος της Ένωσης μέσω του αεροδρομίου του Άμστερνταμ, υποχρεούτο, δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, να δηλώσει τα επίμαχα στην κύρια δίκη ρευστά διαθέσιμα όχι στις ισπανικές αρχές αλλά στις αρμόδιες ολλανδικές αρχές.
- 33 Πρέπει όμως να γίνει δεκτό ότι ο κανονισμός 1889/2005 καταρχήν δεν αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους που επιβάλλει περαιτέρω υποχρεώσεις δηλώσεως πέραν των προβλεπόμενων στον εν λόγω κανονισμό.
- 34 Ειδικότερα, από την αιτιολογική σκέψη 3 και από το άρθρο 1, παράγραφος 2, του ως άνω κανονισμού προκύπτει ότι αυτός δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να εφαρμόζουν, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, και ιδίως του άρθρου της 65, εθνικούς ελέγχους στις κινήσεις ρευστών διαθεσίμων εντός της Ένωσης.
- 35 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 63 και 65 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι η παράβαση της υποχρεώσεως προς δήλωση σημαντικών ποσών ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται στο έδαφος ή εξέρχονται από το έδαφος του κράτους αυτού τιμωρείται με πρόστιμο το οποίο επιμετράται κατά συνεκτίμηση ορισμένων επιβαρυντικών περιστάσεων και το οποίο μπορεί να ανέλθει έως το διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού.

Επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων

- 36 Το άρθρο 65, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΣΛΕΕ ορίζει ότι το άρθρο 63 ΣΛΕΕ, το οποίο, κατά πάγια νομολογία, απαγορεύει γενικώς τα εμπόδια στις κινήσεις κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, SEGRO και Horváth, C-52/16 και C-113/16, EU:C:2018:157, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών, μεταξύ άλλων, να προβλέπουν διαδικασίες δηλώσεως των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημερώσεως ή να λαμβάνουν τα μέτρα που υπαγορεύονται από λόγους δημόσιας τάξεως ή δημόσιας ασφάλειας.
- 37 Στο πλαίσιο αυτό, εθνικά μέτρα τα οποία περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων μπορούν να δικαιολογούνται από τους διαλαμβανόμενους στο άρθρο 65 ΣΛΕΕ λόγους εφόσον τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, πράγμα που προϋποθέτει ότι τα μέτρα αυτά είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την επίτευξη του θεμιτώς επιδιωκόμενου σκοπού και ότι δεν βαίνουν πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, SEGRO και Horváth, C-52/16 και C-113/16, EU:C:2018:157, σκέψεις 76 και 77 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 38 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο έχει δεχτεί ότι η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, που άπτεται του σκοπού της προστασίας της δημοσίας τάξεως, συνιστά θεμιτό σκοπό ικανό να δικαιολογήσει εμπόδιο στις κατοχυρούμενες από τη Συνθήκη θεμελιώδεις ελευθερίες (απόφαση της 25ης Απριλίου 2013, *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 39 Εξάλλου, όσον αφορά ειδικότερα την επίμαχη στην κύρια δίκη υποχρέωση δηλώσεως, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, όπως καθιερώνεται από τις Συνθήκες, δεν απαγορεύει να προϋποθέτει η εξαγωγή τραπεζογραμματίων προηγούμενη δήλωση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 23ης Φεβρουαρίου 1995, *Bordessa κ.λπ.*, C-358/93 και C-416/93, EU:C:1995:54, σκέψη 31, και της 14ης Δεκεμβρίου 1995, *Sanz de Lera κ.λπ.*, C-163/94, C-165/94 και C-250/94, EU:C:1995:451, σκέψη 10).
- 40 Πλην όμως, η αρχή της αναλογικότητας διέπει όχι μόνον τον καθορισμό των συστατικών στοιχείων της παραβάσεως αλλά και τον ορισμό των κανόνων σχετικά με την αυστηρότητα των προστίμων και την εκτίμηση των στοιχείων που είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη για την επιμέτρηση των προστίμων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2012, *Urbán*, C-210/10, EU:C:2012:64, σκέψεις 53 και 54).
- 41 Ειδικότερα, τα διοικητικά ή κατασταλτικά μέτρα τα οποία επιτρέπει εθνική νομοθεσία δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών που θεμιτώς επιδιώκονται από τη νομοθεσία αυτή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψη 22).
- 42 Στο πλαίσιο αυτό, η αυστηρότητα των κυρώσεων πρέπει να είναι αντίστοιχη προς τη σοβαρότητα των παραβάσεων τις οποίες κολάζουν (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψη 23).
- 43 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1889/2005, τα κράτη μέλη διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως ως προς την επιλογή των κυρώσεων που θεσπίζουν για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση προς την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 του ως άνω κανονισμού υποχρέωση δηλώσεως, πρόστιμο επαπειλούμενο σε περίπτωση παραβάσεως της ως άνω υποχρέωσης το ύψος του οποίου ανέρχεται στο 60 % του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων, σε περίπτωση που το ποσό αυτό υπερβαίνει τα 50 000 ευρώ, δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα, συνεκτιμωμένης της φύσεως της οικείας παραβάσεως. Ειδικότερα, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι ένα τέτοιο πρόστιμο υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για τη διασφάλιση της συμμορφώσεως προς την εν λόγω υποχρέωση και για την επίτευξη των σκοπών του εν λόγω κανονισμού, δεδομένου ότι η κατά το ως άνω άρθρο 9 κύρωση σκοπεί στον κολασμό όχι τυχόν δολίων ή παράνομων δραστηριοτήτων αλλά αποκλειστικώς της παραβάσεως της συγκεκριμένης αυτής υποχρέωσης (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψεις 29 έως 31).
- 44 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 57, παράγραφος 3, του νόμου 10/2010 αποσκοπεί, όπως και το άρθρο 9 του κανονισμού 1889/2005, στον κολασμό όχι τυχόν δολίων ή παράνομων δραστηριοτήτων αλλά της παραβάσεως μιας υποχρέωσης δηλώσεως.
- 45 Εξάλλου, ακόμη και αν ένα τέτοιο πρόστιμο επιμετράται κατά συνεκτίμηση ορισμένων επιβαρυντικών περιστάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, το γεγονός ότι το μέγιστο ποσό του προστίμου αυτού μπορεί να ανέλθει στο διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων και ότι εν πάση περιπτώσει, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το πρόστιμο μπορεί να καθοριστεί σε ύψος που αντιστοιχεί σχεδόν στο 100 % του ως άνω μη δηλωθέντος ποσού υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για τη διασφάλιση της συμμορφώσεως προς υποχρέωση δηλώσεως.

- 46 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 63 και 65 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι η παράβαση της υποχρέωσης προς δήλωση σημαντικών ποσών ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται στο έδαφος ή εξέρχονται από το έδαφος του κράτους αυτού τιμωρείται με πρόστιμο το οποίο μπορεί να ανέλθει έως το διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 47 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το κρίσιμο στην υπόθεση της κύριας δίκης δίκαιο της Ένωσης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η επιβολή προστίμου το οποίο, ανεξαρτήτως του ποσού το οποίο αφορά η κίνηση χρημάτων, μπορεί να ανέλθει στο 25 % του μη δηλωθέντος ποσού ρευστών διαθεσίμων πληροί την απαίτηση της αναλογικότητας.
- 48 Συναφώς, μολοντί, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 20 και 21 της παρούσας απόφασης, υπέρ των ερωτημάτων που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η ανάγκη να δοθεί ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που να είναι χρήσιμη για τον εθνικό δικαστή επιτάσσει αυτός να ορίσει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα ερωτήματα που θέτει ή, τουλάχιστον, να εξηγήσει τις σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά υποθέσεις στις οποίες στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά. Η απόφαση περί παραπομπής πρέπει επιπλέον να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που οδήγησαν τον εθνικό δικαστή να διερωτηθεί ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και να κρίνει αναγκαία την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, *Online Games* κ.λπ., C-685/15, EU:C:2017:452, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 49 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η χρηματική κύρωση στην οποία αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος δεν αντιστοιχεί σε εκείνη που επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα της κύριας δίκης και δεν φαίνεται άλλωστε ούτε να υφίσταται, υπό τη συγκεκριμένη μορφή, στην ισπανική έννομη τάξη. Εν πάση περιπτώσει, κανένα στοιχείο της ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφίας δεν πιστοποιεί την ύπαρξη τέτοιας κυρώσεως.
- 50 Το ερώτημα αυτό πρέπει επομένως να κριθεί απαράδεκτο, δεδομένου ότι έργο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο του άρθρου 267 ΣΛΕΕ είναι να συμβάλλει στην απονομή της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών και όχι να διατυπώνει συμβουλευτικές γνώμες επί γενικών ή υποθετικών ερωτημάτων (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, σκέψη 42 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 63 και 65 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι η παράβαση της υποχρέωσης προς δήλωση σημαντικών ποσών ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται στο έδαφος ή εξέρχονται από το έδαφος του κράτους αυτού τιμωρείται με πρόστιμο το οποίο μπορεί να ανέλθει έως το διπλάσιο του μη δηλωθέντος ποσού.

(υπογραφές)